

Nederlandse Privacy Awards 2019

Juryrapport

Tijdens de Nationale Privacy Conferentie van Privacy First en ECP zijn op 28 januari 2019 de [Nederlandse Privacy Awards](#) uitgereikt.

De Nederlandse Privacy Awards bieden een podium aan bedrijven en overheden die Privacy zien als een kans om zich positief te onderscheiden en privacyvriendelijk ondernemen en innoveren tot norm te maken. Deze Awards worden jaarlijks uitgereikt op de Europese Dag van de Privacy.

Categorieën

Er zijn 4 categorieën waarvoor inschrijvingen genomineerd konden worden:

1. categorie Consumentenoplossingen (van bedrijven voor consumenten)
2. categorie Bedrijfsoplossingen (binnen een bedrijf of business-to-business)
3. categorie Overheidsdiensten (van de overheid voor burgers)
4. Aanmoedigingsprijs voor een baanbrekende technologie of persoon.

Genomineerden

Uit de diverse inzendingen heeft de onafhankelijke vakjury de volgende genomineerden per categorie bepaald:

Consumentenoplossingen:

Private Search 2.0
(Startpage.com)

VraagApp

Schluss

Bedrijfsoplossingen:

Privacy op Schooltas

Privacy Designer
(Privacy Company i.s.m.
SURF)

Overheidsdiensten:

Passantentellingen
(gemeente Nijmegen)

Project *privacy by design*
(Belastingdienst)

Tijdens de Nationale Privacy Conferentie zijn de genomineerde projecten aan het publiek gepresenteerd. Naast deze genomineerden heeft de jury besloten om op eigen initiatief een Aanmoedigingsprijs uit te reiken.

De winnaars van de Nederlandse Privacy Awards 2019 zijn:

- **Private Search 2.0 (Startpage.com)** (*categorie Consumentenoplossingen*)
- **Privacy Designer (Privacy Company en SURF)** (*categorie Bedrijfsoplossingen*)
- **PublicSpaces** (*Aanmoedigingsprijs*).

Hieronder volgt een korte toelichting van de jury bij alle genomineerden en de winnaars:

Private Search 2.0 (Startpage.com) WINNAAR

Met Private Search 2.0 biedt Startpage.com een plaats waar iedereen die profilering en *targeting* op basis van online zoekopdrachten als verstikkend ervaart, weer wat vrijer kan ademen. De belofte van Startpage.com is dat hun gebruikers Google Search kunnen laten bevragen zonder te hoeven vrezen dat elke zoekopdracht wordt toegevoegd aan een permanente dataschaduw bij Google. Bovendien kunnen de zoekresultaten bij Startpage.com via een anonimiserende proxy worden bezocht. Daarmee vervult Startpage.com een behoefte bij iedereen die weleens wil zoeken naar informatie zonder vervolgens geconfronteerd te worden met gerichte advertenties daarover. Denk aan wie zoekt naar informatie over hulp bij een financieel probleem, een relatieprobleem of een gezondheidsprobleem. En natuurlijk aan wie zich überhaupt liever 'by default' afschermt van buitenlandse data-handelaren (Silicon Valley cum suis). De nieuwe Startpage.com website biedt mensen daarmee een belangrijke, en bovendien zeer gebruiksvriendelijke mogelijkheid om websites te bekijken zonder zich voortdurend zorgen te hoeven maken over ongewenste profilering en toekomstige confrontatie met hun zoekgedrag.

Privacy Designer (Privacy Company en SURF) WINNAAR

Privacy Designer is een webapp van Privacy Company en SURF voor het MKB, verenigingen en NGO's, dat hen helpt privacy risico's te inventariseren. De app is medegefinancierd door het SIDN Fonds en kan vrij van kosten worden gebruikt.

De jury was zeer onder de indruk van deze oplossing. Het is handig in gebruik, vernieuwend, en de maatschappelijke impact is groot omdat we uit onderzoek weten dat de doelgroep vaak niet of matig op de hoogte is van de privacy risico's die zij lopen en hoe daar goed mee om te gaan. Dat alle gegevens bovendien op het eigen toestel worden opgeslagen en er minimaal gebruik wordt gemaakt van persoonsgegevens is een pré. Kortom, deze inzending heeft de potentie om op een zeer laagdrempelige maar effectieve manier privacy voor een grote groep mensen te verbeteren.

***PublicSpaces* WINNAAR**

Op het internet gebeurt van alles wat we niet zien of merken (vooral reclame op basis van zoekgedrag levert ons veel irritatie op). Ondertussen worden we steeds afhankelijker van navigatie, de cloud-opslag van onze documenten en het zoeken naar informatie. Het lijkt erop dat hiermee vooral een paar dominante commerciële bedrijven er steeds beter van worden.

PublicSpaces is een coalitie van publieke omroepen en culturele instellingen, die van het internet weer een community van gebruikers willen maken. Zij willen met een aantal belanghebbende partijen het internet gaan repareren door het heel concreet aanbieden van een paar alternatieven. Vooral het overerven van data over verschillende platforms is hen een doorn in het oog. Met open source initiatieven, maar ook de inzet van onze vorige winnaar IRMA willen zij een bijdrage leveren aan de publieke waarde van privacy op het internet. De jury moedigt de missie van PublicSpaces van harte aan!

VraagApp

VraagApp is een app die kwetsbare burgers de mogelijkheid biedt om vragen te stellen aan vrijwilligers over praktische problemen die ze in het dagelijks leven tegenkomen. Deze app is genomineerd omdat het een excellent voorbeeld is hoe gebruikers “echt” te informeren. Niet louter een afvink-mentaliteit, maar privacy doordenken in alle lagen van de organisatie én de technologie. Privacy wordt hier niet gezien als een hindernis maar als een noodzakelijke voorwaarde om de dienst te laten functioneren. Door privacy in zowel het ontwerp als gebruik centraal te zetten, wordt het mogelijk een kwetsbare doelgroep op een veilige en vertrouwensvolle manier toegang te bieden tot de informatiemaatschappij en zo bij te dragen aan hun zelfstandigheid.

Privacy op Schooltas

De onderwijsexperts achter Privacy op Schooltas zagen in hun dagelijks privacyadvies aan schoolbesturen een gemis: bewustwording op de werkvloer. Maar leerkrachten en docenten hebben het, zoals we allemaal weten, al ontzettend druk. De oplossing: een *escaperoom*-achtig spel: Privacy op de Schooltas!

De jury was zeer gecharmeerd van het goeddoordachte concept, waarbij *gamification* wordt ingezet om kennisoverdracht op een beklijvende wijze over te brengen. Bovendien ziet de jury dat de aanpak uitvoerbaar en schaalbaar is, eventueel zelfs naar andere organisaties.

De jury zou de organisatie nog willen meegeven dat ondanks de duidelijke kennis die de makers hebben over hun doelgroep, er nog meer geïnvesteerd zou kunnen worden in onderzoek (denk aan focus groups, interviews) om zo voldoende feedback op te halen en het concept stevig te ontwikkelen. Naar de toekomst toe zou het bovendien interessant zijn ook het schoolbestuur en kinderen als doelgroep toe te voegen aan

Privacy op Schooltas. De jury is zeer benieuwd hoe deze bedrijfsoplossing zich verder zal ontwikkelen.

Schluss

Schluss is met recht dé doorzetter, want nu voor de tweede keer genomineerd. Schluss heeft als missie dat iedereen de baas wordt over zijn of haar gegevens op internet en zo zelf kan bepalen wie wat van hen mag weten. Meer zeggenschap van gebruikers over hun eigen gegevens is een belangrijk goed en Schluss draagt bij aan maatschappelijke bewustwording omtrent privacyrechten van burgers. Schluss heeft daarbij inmiddels een duidelijke nuance in de omvang van het gebruik van haar toepassing aangebracht en faciliteert nu per ‘use case’ privacyvriendelijke gegevensuitwisseling.

Project privacy by design (afdeling Datafundamenten & Analytics, Belastingdienst)

De Belastingdienst werkt datagedreven en wil dat graag op verantwoorde wijze doen. Bij de afdeling Datafundamenten & Analytics van de Belastingdienst is nu een project gaande om *privacy by design* binnen de organisatiestructuur in te bedden. Onderdeel daarvan is het pseudonimiseren van alle data; een mooi en ambitieus project. De jury juicht het bovendien toe dat men de opgedane lessen breed ter beschikking wil stellen binnen de Nederlandse overheid.

Passantentellingen (gemeente Nijmegen)

Bezoekers registreren vindt in vele steden plaats d.m.v. WiFi-tracking. Mobiele telefoons waarvan de WiFi actief is worden in o.a. de binnensteden geregistreerd. De tellingen worden gebruikt om passage-analyses te maken waarbij met deze techniek een veelvoud aan gegevens wordt geregistreerd. De jury is van mening dat het permanent volgen, registreren en verzamelen van gedragsgegevens een inbreuk is op het privéleven van bezoekers aan winkelgebieden in steden.

De jury was blij verrast dat de gemeente Nijmegen door toepassing van ‘privacy by design’ tot een ander concept is gekomen, waarbij passerende bezoekers vanaf het begin anoniem worden geregistreerd. Hierbij heeft zij zich laten adviseren door het Privacy & Identity Lab van de Radboud Universiteit.

Voor deze manier van registratie wordt een techniek toegepast waarbij d.m.v. “Fleeting Memory” beelden worden omgezet tot geanonimiseerde tellingen. De registratie geschiedt op locatie van de sensor en wordt via een 3G-verbinding centraal in een dashboard zichtbaar gemaakt.

Omdat het een pilot is van 6 maanden is de jury benieuwd naar de resultaten op lange termijn en adviseert zij de gemeente om een DPIA na afloop uit te voeren om de risico's opnieuw te beoordelen.

Alle inzendingen zijn allereerst gescreend op de volgende aspecten:

- a) Het hebben van een privacy verantwoordelijke (FG, PO) in de organisatie
- b) Toepassen van een privacy policy
- c) Toepassen van risico analyse(s)
- d) Privacy *awareness* in de organisatie
- e) Een inzichtelijk privacybeleid en communicatie hiervan.

Vervolgens zijn alle genomineerden beoordeeld op de volgende criteria:

- f) *Innovatief vermogen*: het product, proces of dienst biedt een noviteit op privacygebied en heeft zich in de markt nog niet technisch en/of commercieel bewezen;
- g) *Maatschappelijke impact*: de innovatie levert een bijdrage aan privacy en komt de bescherming van persoonsgegevens en het individu ten goede;
- h) *Focus*: het product, proces of dienst levert in grote mate toegevoegde waarde aan de markt/consument;
- i) *Zelfredzaamheid*: het product, proces of dienst is binnen een reële termijn (ca 3 jaar) economisch realiseerbaar. Er is een businessmodel.

De jury heeft tevens een aangekondigd bedrijfsbezoek aan alle genomineerden gebracht.

Om te garanderen dat de verkiezing van de Awards objectief verliep, was het niet toegestaan dat de jury een deelname zou beoordelen van de eigen organisatie.

Jury Nederlandse Privacy Awards

De jury van de Awards bestaat uit onafhankelijke privacy-experts uit diverse sectoren:

- Bart van der Sloot, senior researcher, Universiteit Tilburg (jury-voorzitter)
- Bas Filippini, oprichter en voorzitter Privacy First
- Paul Korremans, data protection & security professional, Comfort Information Architects (tevens bestuurslid Privacy First)
- Marie-José Bonthuis, eigenaar IT's Privacy
- Esther Janssen, advocaat Informatierecht en grondrechten, bureau Brandeis
- Esther Keymolen, techniekfilosoof, TILT, Universiteit Tilburg
- Matthijs Koot, senior security specialist, Secura BV
- Marc van Lieshout, senior onderzoeker TNO en zakelijk directeur PI.lab
- Wendeline Sjouwerman, privacy specialist lokale overheden en zorg.

Privacy First organiseert de [Nederlandse Privacy Awards](#) met steun van Stichting Democratie & Media, in samenwerking met ECP.

Over Privacy First

Privacy First is een onafhankelijke stichting met als doel het behoud en de bevordering van het recht op privacy, waaronder:

- Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer
- Bescherming van persoonsgegevens
- Vertrouwelijke communicatie
- Lichamelijke integriteit.

Privacy First heeft als doel deze rechten op een gedegen manier te laten vastleggen in de wet en treedt hierin actief op in de vorm van politieke lobby, juridische actie en rechtszaken, advisering, campagnes en evenementen voor het grote publiek.

Amsterdam, 28 januari 2019; 17:00u.

